

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 64/2019-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej, zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Mikul'akom, Františkánska 5, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžf 92/2016 z 20. februára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. júna 2018 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Sžf 92/2016 z 20. februára 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) domáhala zrušenia rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 1100303/1/84340/2015/14230 z 24. februára 2015, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Daňového úradu Košice (ďalej len „daňový úrad“) č. 9801403/5/5137621/2014 z 21. novembra 2014 (ďalej len „rozhodnutie daňového úradu“). Označeným rozhodnutím daňového úradu bol sťažovateľke za zdaňovacie obdobie august 2013 podľa § 68 ods. 5 a 6 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „daňový poriadok“) vyrubený rozdiel na dani z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) v sume 31 396,60 € na základe vykonanej daňovej kontroly.

3. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 6 S 49/2015 z 28. apríla 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) žalobu sťažovateľky zamietol.

4. Sťažovateľka podala proti označenému rozsudku odvolanie, o ktorom najvyšší súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil.

5. Sťažovateľka vo svojej ústavnej sťažnosti ústavnému súdu podrobne opisuje skutkové okolnosti prípadu a všetky svoje námietky, ktoré uplatnila v konaní pred daňovými orgánmi a v konaní pred súdmi. Tvrdí, že v jej prípade došlo k nesprávnemu hodnoteniu dôkazov, nerešpektovaniu kogentnej úpravy, nesúladu právnych záverov s vykonaným dokazovaním a v dôsledku uvedeného aj k porušeniu jej v petite ústavnej sťažnosti označených práv.

6. Sťažovateľka pred ústavným súdom tvrdí, že v daňovom konaní a v konaní pred súdmi dostatočným spôsobom preukázala všetky svoje tvrdenia. V podstatnom argumentovala tým, že daň odpočítala v súlade so zákonom na základe jej doručených faktúr od dodávateľa za príslušné obdobie, následne podala elektronicky daňové priznanie k DPH za august 2013 22. septembra 2013, teda skôr ako ich reklamovala u dodávateľa s očakávaním, že ich dodávateľ bude dobropisovať. Dodávateľ však k predmetným faktúram dobropisy nevystavil. Sťažovateľka považuje za „nelogické, aby správca dane nepriznanie nároku na vrátenie nadmerného odpočtu z dôvodu na strane dodávateľa daňového subjektu preniesol zodpovednosť za konanie tretích osôb na daňový subjekt, ktoré tento nemôže žiadnym spôsobom ovplyvniť“.

7. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], so sídlom [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základné právo vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky ako aj právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo pokojne užívať svoj majetok zaručené v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu SR ako aj jeho rozsudkom z 20. 02. 2018, sp. zn.: 1 Sžf/92/2016, porušené bolo.“

2. *Zrušuje rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 20. 02. 2018, sp. zn.: 1 Sžf/92/2016 a rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 28. 04. 2016, sp. zn.: 6 S/49/2015 a vec vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.*

3. *Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť náhradu trov konania...*“

II.

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

11. Pre úplnosť ústavný súd uvádza, že vec bola pôvodne pridelená sudcovi spravodajcovi Milanovi Ľalíkovi, ktorého funkčné obdobie sudcu ústavného súdu uplynulo 16. februára 2019. Preto v súlade s čl. X bodom 2 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“) bola vec prerozdelená sudcovi spravodajcovi Petrovi Molnárovi a v zmysle

čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola predbežne prejednaná v druhom senáte ústavného súdu v zložení Jana Laššáková (predsedníčka senátu) a sudcovia Peter Molnár a Ľuboš Szigeti.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva...

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

15. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

16. Podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak.

17. Prv než ústavný súd pristúpil k preskúmaniu sťažnostných námietok, považoval za nevyhnutné vysporiadať sa s nedostatočne formulovaným petitom ústavnej sťažnosti. Sťažovateľka v prvom bode petitu žiadala vysloviť porušenie jej označených práv výlučne postupom a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, pričom v druhom bode petitu žiadala aj o zrušenie rozsudku krajského súdu sp. zn. 6 S 49/2015 a zároveň vrátenie veci najvyššiemu súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že nie je možné pristúpiť

k zrušeniu rozhodnutia bez toho, aby bolo vyslovené porušenie základných práv alebo slobôd fyzických alebo právnických osôb takýmto rozhodnutím. Zároveň takto formulovaný petit je nevykonateľný, pretože ak by súd vyhovel požiadavke sťažovateľky a zrušil by aj označené rozhodnutie krajského súdu, nebolo by možné vec vrátiť najvyššiemu súdu. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd predmet tohto konania ustálil tak, ako to je uvedené v záhlaví tohto rozhodnutia a námietky sťažovateľky vo vzťahu k označenému rozhodnutiu krajského súdu považoval iba za súčasť argumentácie sťažovateľky.

18. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrh, ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

19. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

20. Ústavný súd v prvom rade pripomína, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie právnych predpisov s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

21. Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 331/04, III. ÚS 156/06, II. ÚS 442/2014) ďalej vyplýva, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy).

22. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 119/03, III. ÚS 209/04). Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, avšak musí dať odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam (II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04). Ak ide o argument, ktorý

je vo veci rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06).

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu

23. Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku sa stotožnil s logickými argumentmi a relevantnými právnymi závermi krajského súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že z obsahu administratívneho spisu, ako aj zo súdneho spisu bolo nepochybné, že dodávateľ akceptuje nevzniknutie daňovej povinnosti pri svojej fakturácii za čiastkové dodanie diela, pretože ich nezaúčtoval v dotknutom zdaňovacom období a z týchto faktúr nepriznal a tým aj neodviedol DPH z dôvodu, že sťažovateľka neodsúhlasila predložený súpis prác a došlé faktúry s prílohami zaslala späť dodávateľovi (pozri bod 7 a 29 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu). K argumentácii sťažovateľky najvyšší súd v bode 31 odôvodnenia svojho rozhodnutia uviedol, že bolo jej povinnosťou za danej situácie oznámiť správcovi dane podľa § 25 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov a pristúpiť k oprave základu dane a vykonať všetky z toho plynúce povinnosti, alebo postupovať podľa § 16 daňového poriadku a podať dodatočné daňové priznanie. Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovateľka za daných okolností nepostupovala v súlade s označenými predpismi, je odôvodnený záver, že svoje účtovníctvo nevedla správne, úplne, preukázateľne a zrozumiteľne. Preto najvyšší súd dospel k záveru, že sťažovateľka *„nepreukázala, že v zdaňovacom období august 2013 si riadne splnila svoje povinnosti pri uvedenom zdaniteľnom obchode spôsobom, ako je to opísané v dotknutých ustanoveniach zákona č. 222/2004 Z. z.“*

24. Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu konštatuje, že najvyšší súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje pre konštatovanie, že sťažovateľka dostala zrozumiteľné a ústavne konformné odpovede na svoje námietky súvisiace s predmetom konania. Vychádzajúc z uvedeného a skutočnosti, že najvyšší súd primeraným spôsobom aplikoval na vec vzťahujúce sa normy daňového práva, ústavný súd konštatuje, že neexistuje relevantná súvislosť medzi

označeným základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a napadnutým postupom a rozsudkom najvyššieho súdu, preto ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a obdobného práva na ochranu majetku podľa dodatkového protokolu k dohovoru, ústavný súd konštatuje, že ide o práva hmotnej povahy. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že po vrátení dotknutých faktúr dodávateľovi prebehlo rokovanie, ktorého výsledkom bola dohoda, že činnosti vykonané dodávateľom boli fakturované sťažovateľke faktúrami s iným číselným označením (pozri bod 6 odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho súdu). Inými slovami, sťažovateľke nič nebránilo v tom, aby si nadmerný odpočet vykázala neskôr v príslušnom zdaňovacom období. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd nezistil relevantnú súvislosť medzi označenými právami hmotnej povahy a napadnutým postupom a rozsudkom najvyššieho súdu, preto ústavnú sťažnosť aj v tejto jej časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

26. Sťažovateľka taktiež namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

27. Ústavný súd k tejto časti ústavnej sťažnosti konštatuje, že právna vec sťažovateľky sa týka rozhodovania správnych orgánov v daňovom konaní. Európsky súd pre ľudské práva k aplikácii čl. 6 ods. 1 dohovoru na takéto prípady judikoval, že jeho aplikácia je v daňových veciach vylúčená, a to z dôvodu, že takéto prípady tvoria súčasť jadra výsad verejnej moci (rozsudok Veľkej komory vo veci Jussila proti Fínsku z 23. 11. 2006, sťažnosť č. 73053/01, bod 45; rozsudok Veľkej komory vo veci Ferrazzini proti Taliansku z 12. 7. 2001, č. 44759/98, body 24 – 31). Daňové spory sa vymykajú z oblasti

občianskych práv a záväzkov, a teda nespádajú do pôsobnosti čl. 6 dohovoru, a to napriek finančným dôsledkom na situáciu daňových subjektov (tamtiež).

28. Výnimku z uvedeného pravidla predstavujú prípady, keď Európsky súd pre ľudské práva považuje daňové konanie za konanie trestné (pozri rozsudok vo veci Steininger proti Rakúsku zo 17. 4. 2012, sťažnosť č. 21539/07; rozsudok vo veci Chap Ltd proti Arménsku zo 4. 5. 2017, sťažnosť č. 15485/09). O takýto prípad vo veci sťažovateľky však zjavne nejde, keďže sťažovateľke nebola správnym orgánom uložená sankcia za porušenie jej (zákonnej) povinnosti.

29. Vzhľadom na uvedené ústavný súd túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti (podobne II. ÚS 175/2016, IV. ÚS 39/2018).

30. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, ústavný súd sa ďalšími jej v petite ústavnej sťažnosti uvedenými návrhmi nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. mája 2019